

Vybraná evropská konsorcia a jejich podpora OA

Toto dílo podléhá licenci [Creative Commons Uved'te původ 4.0 Mezinárodní License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Mgr. Pavla Rygelová, ÚK VŠB-TUO
Mgr. Tereza Simandlová, ÚVI 1. LF UK a VFN
Bibliotheca academica 2017
Brno, 25.10.2017

Německo - DEAL

Bundesweite Lizenzierung von Angeboten großer Wissenschaftsverlage

- Celostátní licenční centrum pro vyjednávání s velkými vydavateli
- Založeno 2014

Funkce:

- **Národní licenční smlouvy** pro celé portfolio elektronických časopisů od hlavních vědeckých vydavatelů od roku 2017

Cíle:

- Přinést signifikantní změnu současného stavu, související s procesem vyjednáváním, obsahem a cenami.
- Snížit finanční zátěž jednotlivých institucí.
- Zlepšit trvale přístup k vědecké literatuře pro vědce.
- S open access je počítáno.

Web: www.projekt-deal.de/about-deal

Německo - DEAL

Iniciátor

- Alliance of Science Organisations in Germany, reprezentovaná Německou konferencí rektorů (HRK)

Řešitel

- Řídící výbor složený ze zástupců **nejvyššího managementu univerzit** a dalších institucí
- **Projektový tým** složený z odborníků z univerzit a dalších institucí
- **Mluvčí** - předseda Německé konference rektorů (HRK)
- **Kontaktní osoba** - ředitelé univerzitní knihovny a dva členové (HRK)

Německo - Politika OA

Koncept “**publish and read deal**” postavený:

- a) Německo zaplatí **rozumnou částku za APC** za všechny články prvních autorů z německých výzkumných org. (VO)
- b) Články budou publikovány OA

Za a) a b) je požadován **volný přístup k veškerému vydanému obsahu pro německé VO**

Výhody: přístup k literatuře; nižší výdaje než za předplatné

Vydavatelé na diskuzi přistoupili, kromě vyd. Elsevier

“Chcete si koupit auto, prodejce vám nabízí vozík, když řeknete, že nechcete vozík, ale auto, odpoví: kupte si vozík, dáme vám k němu koně zdarma.” Gunter Ziegler, Free University of Berlin

Rozumná částka = **1300-2000 EUR**

Německo - Vyjednávání s Elsevierem

Prosinec 2016 - anoncován záměr neprodloužit smlouvu

Leden 2017 - VO bez přístupu do SD (124 tisíc neúspěšných pokusů o stažení FT)

Únor 2017 - SD opět přístupný, negociace pokračují

Říjen 2017 - stále cca 100 VO nepodepsalo smlouvu, 9 vědců rezignovalo ve funkcích editorů

Jak přežijí VO bez přístupu do SD?

- MVS (dlouhodobě neudržitelné)
- Získat článek od kolegů (preprintová kultura)

“Je nutné být trpělivý a vydržet a odejít i bez dohody.” Leo Waiijers

Hlavní nesplněné požadavky

- Všechny VO zapojené v DEAL musí mít trvalý přístup k plným textům všech elektronických časopisů vyd. Elsevier
- Všechny publikace autorů německých VO budou automaticky dostupné OA pod licencí CC-BY
- Rozumné ceny na základě jednoduchého modelu orientovaný podle budoucího vývoje a založeného na počtu publikací.
- Další požadavek: Transparentnost smluv.

Německo - Příklady vyjednaných smluv

Datum	Vydavatel	Období	Podmínky
Říjen 2017	Springer Nature	2018	Prodloužení smlouvy o jeden rok pro získání času na další vyjednávání komplexního řešení
Září 2017	Wiley	-	Prozatímní řešení pro smlouvy končící 31.12.2017

Rakousko - Austrian Academic Library Consortium

Austrian Academic Library Consortium

Členové:

- 58 knihoven (včetně 18 univerzitních)
- 8 soukromých univerzit
- 18 vysokých škol
- 14 dalších institucí

Řízení:

- Rakouská knihovná síť a služeb (Österr. Bibliothekenverbund und Service GmbH)

Funkce:

- Koordinuje akvizici a řízení databází, e-časopisů a e-knih (celkem 67 licencí)

Web: <https://www.konsortien.at/default-en.asp>

Rakousko - Příklady uzavřených smluv

Vydavatel	Období	Podmínky	Offsetting
Emerald	01.01.2017 - 31.12.2019	Infoseite zum Open-Access-Publizieren bei Emerald	100%
IOP Publishing	01.01.2017 - 31.12.2019	IOPscience extra	APC hradí Rakouská GA (FWF)
RSC	01.01.2017 - 31.12.2018	RSC	100%
Sage	01.01.2017 - 31.12.2018	Infoseite zum Open-Access-Publizieren bei SAGE	Snížení ceny APC
Springer	01.01.2017 - 31.12.2018	Springer Compact	100%
Taylor and Francis	01.01.2017 - 31.12.2019	Taylor and Francis	100%

Finsko - FinELib

FinELib Consortium

Členové:

- Univerzity
- Výzkumné instituce
- Veřejné knihovny

Řízení: V Národní knihovně je umístěna provozní jednotka (service unit) a kancelář.

Funkce:

- Kancelář vyjednává o EIZ za členy konsoria
- Provozní jednotka získává EIZ (časopisy, knihy, citační databáze aj.)
- Akvizice nových EIZ na základě požadavků členů
- Podpora i nákupu EIZ financovaných mimo konsorcium

Web: <https://www.kiwi.fi/display/finelib/In+English>

Finsko - Postoj a cíle v OA

Požadavek na férovost (únosnost) cen.

V roce 2016 Finsko zaplatilo 35 mil. EUR za EIZ.

Making ends meet - affordable prices

Budgets can no longer support the increasing expenditure, which is why it is important to find an affordable solution.

Open Access - the time for change is now

The ongoing negotiations try to speed up the transition to open access by getting Finnish researchers the right to publish open access in as many high quality scholarly journals as possible without extra charge.

This can be achieved by using the current subscription fees to also cover the costs of open access publishing.

Finsko - Vyjednávání s OA podmínkami 2017

Vyjednání včetně open access má prioritu u těchto vydavatelů:

- Elsevier: Science Direct Freedom Collection
- Wiley-Blackwell
- American Chemical Society (ACS)
- SpringerNature
- Lippincott Williams & Wilkins (LWW) Total Access Collection
- ...

Nyní je přes FinELib dostupných cca 130 zdrojů - viz [seznam](#).

Finsko - Vyjednávání s Elsevierem, stav k 22.8.2017

*The crucial issues for the negotiations are **cost development and open access**.*

Total costs - sky high?

2011-2016 vzrostly ceny ze 7 mil. na 10 mil. EUR.

Accepting Elsevier's offer would mean that Finnish academic organisations' costs for accessing Elsevier journals would continue to increase significantly and open access would be paid for separately. At the same time, Elsevier's profit margin is over 30% yearly.

The FinELib consortium's view differs from Elsevier's on both issues.

Open access

Nabídka Elsevieru nezahrnuje okamžitý otevřený přístup.

Elsevier nenabízí nic nového v oblasti OA

- Publikování v hybridních časopisech a vysoké publikační poplatky.
- Dlouhé embargo v případě zelené cesty (obvykle 12-36 měsíců).

Bojkot - No deal, no review

Finská výzva: <http://tiedonhinta.fi/en/english/>

Tiedonhinta.fi was about the possibility of a boycott towards five possible publishers. Since then that list has dwindled to just one name: Elsevier. Also some time has passed since the statement was launched and most of the signatures gathered (November 2016). To show that the Finnish research community stands consistently behind its commitment, we need a renewed show of force and determination.

Bojkot Elsevieru: www.nodealnoreview.org

Jak se dostat k literatuře, kterou už nebudu mít předplacenou?

- hashtag [#icanhazpdf](#) na Twitteru
- Plugin [Unpaywall](#) do prohlížeče

Finsko - aktuální smlouvy s OA

Taylor & Francis - 2017-2018:

- 60 % sleva na APC pouze v hybridních časopisech, ne plně otevřené
- zlevněná cena do 860 EUR
- korespondenční autor ze zapojené instituce (6 univerzit, včetně univerzitních nemocnic + 1 výzkumný ústav)

Sage - 2017-2019:

- 87,5 % sleva na APC v hybridních časopisech
- zlevněná cena činí 200 GBP

LIBER - 5 doporučení

1. Licensing and Open Access go Hand-in-Hand

Nikdo by neměl platit předplatné a zároveň APCs ‘double dipping’; rostoucí výdaje za APC mají snižovat výdaje za předplatné.

2. No Open Access, No Price Increase

Pokud vydavatel ve smlouvě nezohledňuje OA, pak by neměly být akceptovány rostoucí ceny.

3. Transparency for Licensing Deals: No Non-Disclosure

Společnost nebude akceptovat utajování smluv v podobě tzv. “Non-disclosure agreements”, které jsou hrazeny z veřejných zdrojů. Příklad Nizozemí ukazuje, že toho lze dosáhnout.

4. Keep Access Sustainable

Trvalý přístup k obsahu je rozhodující v době rychle se měnícího prostředí. Knihovny musí zajistit udržitelný přístup k obsahu.

5. Usage Reports Should Include Open Access

Knihovny dostávají statistiky užití/stažení předpláceného obsahu. Mělo by být běžné dostat také údaje o OA publikacích. Je přirozené mít přehled o tom, za co platíme.

Otázky a závěry

Elsevier postupuje u všech stejně, tato konzistence je určitým pozitivem - “všem je měřeno stejně”.

Postoj Elsevieru vyvolává silnou reakci - viz německé univerzity, finský bojkot...

Bylo by dobré sjednotit požadavky konsorcií směrem k vydavatelům - německý model “publish-read deal” VS za předplatné všechny OA články zdarma (rakouský model)

Za jakou cenu získaly rakouské VO 100% offsetting u 5 významných vydavatelů?

CzechELib:

- Transparentnost smluvních podmínek, cen.
- Počítá se také s open access?
- *“Vzhledem k financování zajištěnému (z projektu) pouze do r. 2020 a ..., bylo rozhodnuto zkrátit u vybraných vydavatelů licenční období na roky 2018-2020. Výběr vydavatelů vycházel z bibliometrické analýzy, v tomto okamžiku jsme o tomto rozhodnutí informovali vydavatele Elsevier, IEEE a T&F; další vydavatele budeme postupně informovat.”*

Německý model na českých datech - UK

Vydavatel	Počet článků za rok 2015 (WoS, koresp.)	Cena za APC *	Cena CzechElibu na rok 2018
Elsevier	275	644 400 €	o 170 000 € nižší
Sage	23	62 444 €	pro nedostatek financí nenaceno
Springer	173	366 250 €	poloviční
Taylor&Francis	57	114 390 €	cca stejná
Wiley	113	303 346 €	poloviční

* Data vychází z analýzy IOA provedené v 1Q 2017, představeno na OR 2017 v Brně.

Jaké jsou **Vaše** otázky?

Děkujeme za pozornost.

Mgr. Pavla Rygelová, ÚK VŠB-TUO
Mgr. Tereza Simandlová, ÚVI 1. LF UK a VFN
Bibliotheca academica 2017
Brno, 25.10.2017

Toto dílo podléhá licenci [Creative Commons Uved'te původ 4.0 Mezinárodní License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Odkazy na použité zdroje

- [02, 03] <http://www.projekt-deal.de/about-deal/>
- [04] <http://www.electrochem.org/redcat-blog/libraries-universities-unite-push-open-access/>
- [04, 05] <http://www.sciencemag.org/news/2017/08/bold-open-access-push-germany-could-change-future-academic-publishing>
- [05] <https://www.projekt-deal.de/press-review/>
- [05] <https://www.projekt-deal.de/vertragskundigungen-elsevier-2017/>
- [05] https://www.helmholtz.de/en/current_topics/press_releases/artikel/artikeldetail/helmholtz_zentren_kuendigen_die_vertraege_mit_elsevier
- [07] <https://www.konsortien.at/default-en.asp>
- [08] <https://www.konsortien.at/openaccess-en.asp>
- [09] <https://www.kiwi.fi/display/finelib/In+English>
- [10, 11] <https://www.kiwi.fi/display/finelib/Scholarly+publications+-+FinELib+negotiations>
- [11, 12] <https://openscience.fi/-/35-million-euros-spent-on-scholarly-e-resource-subscriptions>
- [13] <http://tiedonhinta.fi/en/english/>
- [13] <http://www.nodealnoreview.org>
- [14] <https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pagelId=73468361>
- [14] <https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pagelId=79332365>
- [14] <https://www.kiwi.fi/display/finelib/Open+Access+publishing+in+Sage+journals>
- [15] <http://libereurope.eu/blog/2017/09/07/open-access-five-principles-negotiations-publishers/>
- [17] <https://www.slideshare.net/terkakliste/apc-nad-zlato-analza-nklad-na-gold-oa-vybranch-v>